

Direktoratet for mineralforvaltning

med Bergmesteren for Svalbard

Nordre Follo kommune
Postboks 3010
1402 SKI

Dato: 27.08.2024
Vår ref: 24/04144-2
Deres ref: 24/07137-14

Uttalelse til høring av forslag til kommunal planstrategi og planprogram for rullering av kommuneplan for Nordre Follo kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 19. juli 2024.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Om saken

Nordre Follo sender planstrategi 2024–2027 og planprogram for rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel på høring. Samfunnsdelen og arealdelen skal rulleres parallelt.

Uttalelse fra DMF

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 står det at regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Kommunal planlegging er avgjørende for å sikre de langsiktige arealbehovene for mineralnæringen.

Regjeringen forventer blant annet at:

- *Viktige mineralforekomster sikres i regionale og kommunale planer, og utvinning avveies mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.*
- *Helhetlig masseforvaltning avklares i regionale og kommunale planer. Planer for større bygge- og anleggsarbeider avklarer hvordan overskuddsmasser skal disponeres og hvordan nødvendig areal til håndteringen skal sikres. Muligheten for ombruk og materialgjenvinning vurderes, og massebalanse bør tilstrebes.*

I planprogrammet går det frem at det er behov for å rullere både samfunnsdelen og arealdelen. Det er en ambisjon om en lettere rullering av begge planene. Et oppdatert plangrunnlag kan bidra til å sikre god og langsiktig forvaltning av kommunens mineralressurser, og gi forutsigbare rammebetingelser for mineralnæringen.

Kommuneplanens samfunnsdel

DMF anbefaler at mineralressurser tas med som tema ved rullering av samfunnsdelen, slik at det blir lagt overordnede føringer for mineralske ressurser og mineralvirksomhet samtidig med revisjon av arealdelen til kommuneplanen. Kommunen bør i samfunnsdelen gjøre rede for tilgangen til byggeråstoff og hvordan mineralressursene skal forvaltes lokalt. Nordre Follo har ingen registrerte uttak i drift, og er derfor avhengig av å få fraktet byggeråstoff fra andre kommuner i regionen eller ta i bruk overskuddsmasser fra bygge- og anleggsarbeid, dersom det ikke planlegges for uttak lokalt.

Kommuneplanens arealdel

Arealdelen er et viktig verktøy for å synliggjøre viktige mineralressurser og masseuttak i tråd med nasjonale mål og forventninger.

Forvaltningen av mineralske ressurser innebærer at kommunen i arealdelen vurderer hvordan eksisterende og ny arealbruk påvirker tilgang til mineralske forekomster i dag og for kommende generasjoner. Spesielt viktig er det å sikre at viktige mineralforekomster¹ er sikret mot nedbygging. De forskjellige typene mineralske ressurser, uttak i masseuttak og gruver, og andre mineralinteresser kan stille ulike krav til hvordan arealdelen skal utformes.

DMF forventer at planbeskrivelsen omtaler viktige mineralressurser i kommunen og hvordan arealformålet råstoffutvinning skal brukes, dersom det skal legges til rette for masseuttak.

Plankart

Områder der det skal drives masseuttak i planperioden bør avsettes til *nåværende råstoffutvinning* i plankartet. Områder der det er planlagt masseuttak som ikke er påbegynt, eller områder for utvidelse av eksisterende masseuttak, bør avsettes til *framtidig råstoffutvinning*, og vises i plankartet med ytre grenser for framtidig uttak.

Kommunen bør vurdere å benytte hensynssone H590, jf. plan- og bygningsloven §11-8 c)², for områder med registrerte forekomster med mineralske ressurser som kan være aktuelle for framtidig utvinning. Hensikten med en slik hensynssone kan være å sørge for at det ikke foretas utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre senere utvinning av mineralske ressurser.

Bestemmelser

I utformingen av bestemmelsene til ny arealdel anbefaler DMF at kommunen stiller tydelig krav om reguleringsplan for eventuelle nye masseuttak. Regulering vil gi gode muligheter til å legge til rette for en forutsigbar, hensiktsmessig og forsvarlig drift av uttaket og bedre forvaltning av ressursene som skal tas ut. I tillegg vil en planprosess

¹ NGUs mineralressursdatabase: https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=3207R&p_sprak=N

NGUs grus- og pukkdatabse: https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=3207

² Hensynssone mineralressurser: <https://www.regjeringen.no/contentassets/135bf8fa9f264d7b86700a7711863578/no/pdfs/h-2481-b-kommuneplanens-arealdel.pdf> (s.74, 108, 142 og 143)

ivareta medvirkning, og bidrar til å sikre utredning av konsekvenser for, og ivareta hensyn til, miljø og samfunn.

Alle uttak av mineralske forekomster er i utgangspunktet omfattet av mineralloven, uavhengig av størrelsen på uttaket. Kommunen kan vurdere å ta inn retningslinjer eller veiledende tekst til bestemmelsene som sier at samlet uttak på mer enn 10 000 m³ krever driftskonsesjon fra DMF før uttaket kan starte opp, og at for uttak over 500 m³ gjelder meldeplikt.

Masseforvaltning

Kommunen skriver i planprogrammet at tema masseforvaltning skal vurderes i denne rulleringen. I gjeldende arealdel har kommunen en bestemmelse som stiller krav om at reguleringsplaner skal redegjøre for massebalanse, utrede for gjenbruk av masser og stille krav om kvaliteten på tilførte masser. Dersom kommunen viderefører bestemmelsen kan det legges til rette for at massehåndteringen blir avklart på et tidlig stadium og bidra til at masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer der dette er mulig, samt mulighet for å redusere presset på grus- og pukkressurser og behovet for transport av masser. DMF er ikke kjent med om kommunen har avsatt arealer som kan brukes til mottak, sortering og mellomlagring av masser. Kommunen bør som en del av temaet masseforvaltning også vurdere behovet for areal som kan legges til rette for økt bruk av overskuddsmasser.

Konsekvensutredning

Mineralressurser er ikke listet opp i tabellen over tema som skal konsekvensutredes. I arbeidet med arealdelen må kommunen identifisere vesentlige virkninger av forslag til endret arealbruk på viktige mineralressurser, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 21. I dette arbeidet må *grus- og pukkk databasen*³ og *mineralressursdatabasen*⁴ fra NGU og DMF sitt kartgrunnlag legges til grunn for utredning av arealinnspill. Datasett med forekomstene kan lastes ned fra GeoNorges kartkatalog⁵. DMF og NGUs datasett distribueres også som WMS-tjenester, og kan legges direkte inn i kommunens egen kartløsning. DMF forventer at mineralressurser tas med som tema i konsekvensutredningen og utredes på lik linje med andre naturressurser.

Alle nye områder som kommer i nærheten av, eller i berøring med, mineralske forekomster, bør vurderes om de gjør ressurser utilgjengelige for framtida. Det er viktig at kommunen tar med i vurderingen at ressurser som ikke nødvendigvis er vurdert som viktige i nærmeste planperiode, kan bli viktige i framtida. I konsekvensvurderingene av ny arealbruk må det innhentes informasjon om forekomster som ikke er verdivurderte kan være viktige. Dersom kommunen går inn for arealbruk som påvirker områder med ressurser, bør kommunen i tillegg vurdere om det finnes relevante avbøtende tiltak.

Nye arealer som avsettes til råstoffutvinning bør begrunnes ut ifra at det er et reelt behov for uttak av ressurser, som ikke kan erstattes på andre måter, for eksempel ved

³ Datasett for grus og pukk: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/grus-og-pukk/a26e57bc-15bd-46db-8504-6c6ed1e7c501>

⁴ Datasett for mineralressurser: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/mineralressurser-industrimineral-naturstein-og-metaller/5a887d78-07ef-44c6-8941-cb8017c6328c>

⁵ GeoNorges kartkatalog: <https://kartkatalog.geonorge.no/>

bruk av overskuddsmasser, eller utvidelse av eksisterende uttak. Dersom nye arealer skal avsettes til råstoffutvinning bør det foreligge en vurdering av kommunens reelle behov for uttak av nye byggeråstoff, og om behovet ikke kan betjenes på andre måter som overskuddsmasser.

Dersom det blir foreslått å etablere nye masseuttak, bør det følge en begrunnelse i konsekvensutredningen der det vurderes om avsetting av areal for råstoffutvinning er i tråd med *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Lars Libach
seniorrådgiver

Arita Eline Stene
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Arita Eline Stene

Mottakere:

Nordre Follo kommune

Postboks 3010

1402 SKI